

10.1

3 a) $y' - \frac{2}{x}y = x^2$ på $(0, \infty)$

$f(x) = -\frac{2}{x}$

$F(x) = -2 \ln x$

$y(x) = e^{-F(x)} \left(\int e^{F(x)} g(x) dx + C \right)$

$= e^{2 \ln x} \left(\int e^{-2 \ln x} x^2 dx + C \right)$

$= x^2 \left(\int x^{-2} x^2 dx + C \right)$

$= x^2 \left(\int 1 dx + C \right) = x^2(x + C) = \underline{\underline{\frac{x^3}{3} + Cx^2}}$

d) $y' + \frac{2}{x}y = \frac{\arctan x}{x^2}$ på $(0, \infty)$

$f(x) = \frac{2}{x}$

$g(x) = \frac{\arctan x}{x^2}$

$F(x) = 2 \ln x$

$y(x) = e^{-F(x)} \left(\int e^{F(x)} g(x) dx + C \right)$

$= e^{-2 \ln x} \left(\int e^{2 \ln x} \frac{\arctan x}{x^2} dx + C \right)$

$= x^{-2} \left(\int x^2 \frac{\arctan x}{x^2} dx + C \right)$

$= x^{-2} \left(\int \arctan x dx + C \right)$

$= x^{-2} \left(x \arctan x - \frac{1}{2} \ln(1+x^2) \right) + C$

$= \underline{\underline{\frac{\arctan x}{x} - \frac{1}{2x^2} \ln(1+x^2) + \frac{C}{x^2}}}$

$\int \arctan x dx$
 $= x \cdot \arctan x - \int x \frac{1}{1+x^2} dx$
 $\downarrow$
 $u = 1+x^2 \Rightarrow du = 2x dx$
 $= x \arctan x - \frac{1}{2} \int \frac{1}{u} du$
 $= x \arctan x - \frac{1}{2} \ln |u|$
 $= x \arctan x - \frac{1}{2} \ln(1+x^2)$

10.2.1

$y(t)$ befolkning i antall

$$y'(t) = \underbrace{\text{tilskudd pga befolkningsvekst}}_{0.02 y(t)} + \underbrace{\text{tilskudd pga innvandring}}_{40000}$$

$$y'(t) - 0.02 y(t) = 40000$$

$f(t)$ $g(t)$

$$F(t) = -0.02t$$

$$y(t) = e^{-F(t)} \left(\int e^{F(t)} g(t) dt + C \right)$$

$$= e^{0.02t} \left(\int e^{-0.02t} 40000 dt + C \right)$$

$$= e^{0.02t} \left(e^{-0.02t} \frac{40000}{-0.02} + C \right)$$

$$= \underline{-2000000 + C e^{0.02t}}$$

$$e^{0.02t - 0.02t} = e^0 = 1$$

$$e^{0.02t} \left(e^{-0.02t} \frac{40000}{-0.02} + C e^{0.02t} \right)$$

$$= \frac{40000}{-0.02} + C e^{0.02t}$$

$$\frac{40000}{-\frac{1}{50}} = 40000 \cdot 50$$

$$\frac{\frac{a}{b}}{\frac{c}{d}} = \frac{a \cdot d}{b \cdot c}$$

$$y(0) = 2000000$$

$$\Rightarrow -2000000 + C = 2000000$$

$$\Rightarrow C = 4000000$$

$$\Rightarrow y(t) = \underline{-2000000 + 4000000 e^{0.02t}}$$

Oppg. 10.2, 5, 10, 15

10.2.5: $y(t)$: prosentandel av skadelig stoff i søppel på en midlertidig lagringsplass.

a) $y'(t) = -0.05y(t)$ $y(0) = 2$
5 prosent av y i nedbygging.
2 prosent farlig stoff ved $t=0$

Ser at $y(t) = Ce^{-0.05t}$ er den generelle løsningen.
 $\frac{200000}{10000000} = \frac{1}{50} = 0.02 \rightarrow 2 \text{ prosent.}$

$y(0) = 2 \Rightarrow 2 = Ce^0 \Rightarrow C = 2$

$\Rightarrow y(t) = 2e^{-0.05t}$

b) $z'(t) = -0.1z(t) + 0.01e^{-0.05t}$
nedbygging på 10% tilskudd

$z(0) = 0$ har ikke nokket overføre noe enda ved $t=0$

Når vi overfører en halv million tonn søppel ved tid t , så overfører vi $\frac{2e^{-0.05t}}{100} \cdot 0.5$ millioner tonn skadelig stoff.

$\frac{e^{-0.05t}}{100} = 0.01e^{-0.05t}$

c) Kan skrives $z'(t) + 0.1z(t) = 0.01e^{-0.05t}$

$f(t) = 0.1$
 $F(t) = 0.1t$
 $g(t) = 0.01e^{-0.05t}$

formel:
 $z(t) = e^{-0.1t} \left(\int e^{0.1t} 0.01e^{-0.05t} dt + C \right)$
 $= e^{-0.1t} \left(\int 0.01e^{0.05t} + C \right) = e^{-0.1t} \left(\frac{0.01}{0.05} e^{0.05t} + C \right)$
 $= e^{-0.1t} \left(0.2e^{0.05t} + C \right) = 0.2e^{-0.05t} + Ce^{-0.1t}$

$z(0) = 0 \Rightarrow 0 = 0.2 + C \Rightarrow C = -0.2$

$\Rightarrow z(t) = 0.2e^{-0.05t} - 0.2e^{-0.1t} = 0.2(e^{-0.05t} - e^{-0.1t})$

$\int e^{at} dt = \frac{1}{a} e^{at} + C$

13.5.1 komp.

$$x'' + \sin(t x') - x^2 = e^t$$

sett $x_1 = x$, og $x_2 = x'$ ($\Rightarrow x_2' = x''$)

$$x_2' + \sin(t x_2) - x_1^2 = e^t \Rightarrow \begin{cases} x_1' = x_2 \\ x_2' = -\sin(t x_2) + x_1^2 + e^t \end{cases}$$

13.6.4: Eulers metode på et system av likninger.

$$f(t, \vec{x}) = \begin{pmatrix} x_2 \\ -\sin(t x_2) + x_1^2 + e^t \end{pmatrix}$$